

Otázka č. 1

V akých prípadoch je možné uplatniť výnimku z povinnosti zachovávaní mlčanlivosti podľa § 18 AML zákona?

Odpoveď:

Podľa § 18 ods. 1 AML zákona povinná osoba, zamestnanec povinnej osoby, ako aj osoba, ktorá pre povinnú osobu koná na základe iného zmluvného vzťahu, sú povinné zachovávať mlčanlivosť o ohlásení neobvyklej obchodnej operácii a o opatreniach vykonávaných Finančnou spravodajskou jednotkou vo vzťahu k tretím osobám vrátane osôb, ktorých sa tieto informácie týkajú. Povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje aj na plnenie ďalších povinností povinnou osobou podľa § 17 ods. 5 a § 21 ods. 1.

Podľa § 18 ods. 8 AML zákona povinnosť mlčanlivosti podľa odseku 1 sa za predpokladu, že poskytnuté informácie sa použijú výhradne na účely predchádzania legalizácii alebo financovania terorizmu nevzťahuje na poskytovanie informácií medzi

a) bankami alebo finančnými inštitúciami, ktoré pôsobia na území členského štátu alebo na území tretieho štátu, ktorý im ukladá povinnosti v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu rovnocenné povinnostiam ustanoveným týmto zákonom, a patria do rovnakého finančného konglomerátu, c) medzi bankami, finančnými inštitúciami, povinnými osobami podľa § 5 ods. 1 písm. h) a j) v prípadoch týkajúcich sa rovnakého klienta a rovnakého obchodu s účasťou dvoch alebo viacerých inštitúcií alebo osôb za predpokladu, že pôsobia na území členského štátu alebo na území tretieho štátu, ktorý im ukladá povinnosti v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu rovnocenné povinnostiam ustanoveným týmto zákonom, a sú povinnými osobami rovnakého typu a podliehajú rovnocenným opatreniam na dodržiavanie povinnosti mlčanlivosti a ochrany osobných údajov.

S účinnosťou od 15.03.2018 došlo k zosúladieniu znenia k § 18 ods. 1 AML zákona s článkom 39 IV. AML Smernice, podľa ktorého sa úprava mlčanlivosti vzťahuje na informácie o skutočnosti, že sa tieto postupujú, postúpia alebo že boli postúpené, alebo že prebieha, alebo môže prebiehať analýza v súvislosti s praním špinavých peňazí alebo financovaním terorizmu. Predmetom mlčanlivosti sú teda informácie o tom, že povinná osoba podala hlásenie o neobvyklej obchodnej operácii, resp. že finančná spravodajská jednotka vykonáva určité opatrenia vo vzťahu k tretím osobám vrátane osôb, ktorých sa tieto informácie týkajú. Účelom citovaných ustanovení je najmä zabezpečiť nerušený priebeh preverovania neobvyklej obchodnej operácie, resp. následného trestného konania a zachovania možnosti zaistovacích opatrení, ako aj ochranu spracovávaných a uchovávaných informácií do doby, kedy je vec odstúpená príslušným orgánom. Cieľom týchto ustanovení je však aj napĺňať preventívny účel zákona, ktorým je predchádzanie legalizácii a financovaniu terorizmu, a to prostredníctvom včasného upozornenia povinných osôb na riziká legalizácie alebo financovania terorizmu, ktoré môže zabezpečiť komplexnejšie a efektívnejšie posudzovanie klientov, ich obchodných operácií alebo riziko zneužitia jednotlivých produktov či služieb.

Podstatou tohto inštitútu je, že *spolupracujúce povinné osoby môžu zdieľať za určitých podmienok i informácie, ktoré podliehajú mlčanlivosti podľa § 18 ods. 1 AML zákona*, teda aj informácie o podaných hláseniach o neobvyklej obchodnej operácii, opatreniach vykonávaných finančnou spravodajskou jednotkou alebo týkajúcich sa hodnotenia rizikovosti klienta, obchodu, atď. Takáto výmena informácií by mala umožniť povinným osobám, predovšetkým bankám efektívnejšie posudzovať obchodné operácie klienta, ako aj upozorniť ďalšie banky, resp. iné finančné inštitúcie na identifikované riziká a možné nové formy neobvyklých obchodných operácií.

Preto v záujme účinnejšieho postupu pri predchádzaní legalizácii a financovaniu terorizmu AML zákon v § 18 ods. 8 ustanovuje výnimky z povinnosti zachovávať mlčanlivosť o ohlásení neobvyklej obchodnej operácie a o opatreniach vykonávaných finančnou spravodajskou jednotkou. V súlade s uvedenou úpravou sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje

na výmenu informácií *medzi bankami alebo finančnými inštitúciami, ktoré patria do „rovnakej skupiny“*. V danom prípade sa nevyžaduje, aby sa informácie týkali rovnakého klienta a rovnakého obchodu s účasťou dvoch alebo viacerých inštitúcií pôsobiacich na území členského štátu.

Výmena informácií medzi bankami, finančnými inštitúciami a povinnými osobami podľa § 5 ods. 1 písm. h) a j), ktoré nepatria do „rovnakej skupiny“ je takisto možná, avšak za predpokladu, že sa informácie *týkajú rovnakého klienta a rovnakého obchodu s účasťou dvoch alebo viacerých inštitúcií pôsobiacich na území členského štátu*. V prípade, ak ide o povinné osoby pôsobiace na území tretieho štátu, obligatórnou podmienkou je aj to, aby im tretí štát ukladal povinnosti v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu rovnocenné povinnostiam ustanoveným týmto zákonom a aby inštitúcie boli povinnými osobami rovnakého typu (napr. banka, poisťovňa, atď.).

Základným a nevyhnutným predpokladom využitia predmetného postupu je, *aby sa informácie poskytli a použili výlučne na účely predchádzania legalizácii alebo financovania terorizmu*. Predmetom výmeny informácií môžu byť teda v zmysle uvedeného výlučne skutočnosti, ktoré v rámci napr. teritoriálnej previazanosti bánk alebo finančných inštitúcií pôsobiacich na území členského štátu alebo na území tretieho štátu sú reálne odôvodnené z hľadiska možnej hrozby legalizácie alebo financovania terorizmu, t.j. vzťahujú sa ku konkrétnym informáciám predstavujúcim z pohľadu povinnej osoby priame riziko legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo financovania terorizmu.